

Nr 504.

Av herr **Rubbestad m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 192, med förslag till lantarbetstidslag.

I proposition nr 192 har Kungl. Maj:t lagt fram förslag om ny lantarbetstidslag för riksdagen. Nämnda proposition innehåller bl. a. förslag om utvidgning av tillämpningsområdet för lantarbetstidslagen att omfatta även jordbruk med endast en anställd arbetare. Enligt nu gällande lantarbetstidslag äger densamma tillämpning på jordbruk i vilket som regel användas två eller flera arbetare.

Anledningen till den föreslagna utvidgningen av tillämpningsområdet för lantarbetstidslagen anger vederbörande departementschef vara den allmänna tendensen att göra den lagstadgade regleringen av arbetstiden tillämplig på alla företag oavsett deras storleksordning. Departementschefen framhåller härvid att arbetstidslagen för detaljhandeln och hotellarbetstidslagen numera gälla för varje företag inom respektive bransch, i vilket arbetstagare finnes anställd. Detsamma gäller också, enligt särskilda bestämmelser i lantarbetstidslagen, självständigt driver trädgårdsskötsel. Detta är i och för sig riktigt men det torde i detta sammanhang böra påpekas, att den allmänna arbetstidslagen för industrien icke äger tillämpning på företag med mindre än fem anställda arbetare.

Det föreligger således en avsevärd skillnad rörande arbetstidslags tillämpningsområde inom industrien och jordbruket, vilken skillnad torde vara svår att förklara från principiella synpunkter.

I samband härmed förtjänar framhållas att arbetstidsutredningen för närvarande är sysselsatt med en allmän översyn av arbetstidslagstiftningen. Då denna översyn även skall omfatta lantarbetstidslagen, synas mera genomgripande ändringar av densamma böra anstå, till dess utredningen slutfört sitt uppdrag. Starka skäl tala för en förlängning av lantarbetstidslagen utan några väsentliga förändringar på tre år, så att därefter alla till arbetstidslagstiftningen hörande frågor kunna behandlas i ett sammanhang av riksdagen.

Flera av de remissinstanser, som äro förankrade i jordbruket, ha uttalat allvarliga farhågor för att en utvidgning av lantarbetstidslagens tillämpning även till företag med endast en anställd kommer att medföra ökade svårigheter för jordbruket. Det torde sålunda knappast vara möjligt att undvika en minskning av livsmedelsproduktionen, vilket i nuvarande ansträngda läge framstår som synnerligen olägligt för folkförsörjningen. Detta hänger i hög grad samman med att på grund av den krisartade situation, i vilken vårt lands ekonomi kommit, det icke är möjligt att få fram de maskiner,

som jordbruket behöver för att ersätta den minskade användningen av den mänskliga arbetskraften, som blir följderna av den nya lantarbetstidslagen. Att genomföra en mekanisering av driften inom det mindre jordbruket låter sig icke göra på grund av krisförhållanden. Vad föredragande statsrådet uttalade i detta avseende vid framläggandet av den nuvarande lantarbetstidslagen vid 1945 års riksdag gäller alltså. Statsrådet skrev: »En utsträckning av lagens tillämplighet även till det minsta jordbruket skulle nämligen under rådande krisförhållanden kunna komma att medföra vissa svårigheter. Möjligheten för det minsta jordbruket att genomföra en rationalisering av driften är för närvarande i hög grad beskuren.» Ingen torde kunna påstå att förhållandena sedan dess genomgått någon förbättring i avseende på möjligheterna att skaffa maskiner och redskap för jordbruket.

Utvidgningen av tillämpningsområdet för lantarbetstidslagen torde vidare medföra att jordbrukaren själv och hans familj få arbeta längre. En utveckling i denna riktning har länge gjort sig gällande, och den torde komma att accentueras ytterligare med betydande risker för överansträngning. Rapporter från åtskilliga provinsialläkare liksom resultaten från inskrivningarna av de värnpliktiga vittna om att arbetsbördan många gånger blivit för tung. Det skydd arbetstidslagstiftningen avser att skänka bördan rimligen alla i det mindre jordbruket arbetande bli delaktiga av, även den självständiga jordbrukaren. Det kan såsom framhållas i ett av remissvaren icke innebära en social förbättring att skapa arbetslättnader för en viss befolkningsgrupp genom att lägga ökad tunga på en annan grupp.

Det torde stå klart för alla som praktiskt sysslat med driften vid mindre jordbruk att arbetstiden icke strikt kan hållas såsom vid större jordbruk och inom industrien. Förhållandena äro sådana att man icke kan följa alltför snävt tilltagna vecko- och dagsarbetstider särskilt under sådd och skörd. Även ur denna synpunkt framstår som mindre lämpligt att nu inordna jordbruk med endast en anställd under lantarbetstidslagens bestämmelser.

Med stöd av det ovanstående hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 192 måtte besluta, att någon ändring av tillämpningsområdet för nu gällande lantarbetstidslag icke skall ske.

Stockholm den 13 april 1948.

Axel Rubbestad.

Hjalmar Svensson
i Grönvik.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.

J. Onsjö.

E. Pettersson,
Ersbacken.